

Ολοι θα πληρώσουν για την εξυγίανση της οικονομίας

Ρεπορτάζ Σ. Κωνσταντινίδη

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ για την εξυγίανση της οικονομίας θα το πληρώσουν όλες οι κοινωνικές τάξεις, δήλωσε χθες ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας κ. Κ. Σημίτης, διευκρινίζοντας επιμέρους σημεία των «έκτακτων μέτρων» που ανακοίνωσε η κυβέρνηση.

Το βάρος για τη σταθεροποίηση της οικονομίας, πρόσθεσε, θα το φέρουν όλοι:

- Οι μισθωτοί με την τροποποίηση της ΑΤΑ
- Οι αγρότες με την αύξηση των τιμών των προϊόντων τους σε μικρότερο ποσοστό από τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό.
- Οι επιχειρηματίες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες με την έκτακτη εισφορά που θα πληρώσουν και τον αυστηρό έλεγχο των τιμών.

Η Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (ΑΤΑ) που θα αντιστοιχεί στο πρώτο τετράμηνο του 1986, είπε ο υπουργός, θα είναι μικρότερη από όσο θα ήταν με το παλιό σύστημα, αφού αφαιρείται το ποσοστό του «εισαγόμενου πληθωρισμού», που οφείλεται στην αύξηση των τιμών των εισαγόμενων ειδών. Σύμφωνα με υπολογισμούς, η μείωση της ΑΤΑ θα είναι περίπου 20%, όσο εκτιμάται ότι είναι η επίπτωση των εισαγόμενων στον τιμαριθμό.

Ο υπολογισμός του ακριβούς ποσοστού του εισαγόμενου πληθωρισμού γίνεται με βάση την αύξηση του τιμαριθμού χονδρικής των εισαγόμενων προϊόντων. Για παράδειγμα εάν η αναμενόμενη αύξηση του τιμαριθμού το τετράμηνο είναι 7% και η αύξηση των τιμών των εισαγόμενων το ίδιο διάστημα είναι 10%, η ΑΤΑ που θα δοθεί, με βάση τον μαθηματικό τύπο, είναι 5,1%.

Ο κ. Σημίτης διευκρίνισε χθες ότι για τις αποδοχές πάνω από 150.000 δρχ. τον μήνα, δεν θα χορηγηθεί ΑΤΑ μόνο για το πρώτο τετράμηνο του 1986, και επανέλαβε ότι με ειδική διάταξη νόμου θα οριστεί ότι η ανώτατη αύξηση αποδοχών στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα θα είναι η νέα μορφή της ΑΤΑ.

Η έκτακτη εισφορά

Όσον αφορά την έκτακτη εισφορά που θα καταβάλλουν οι επιχειρηματίες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, θα υπολογίζεται επί των κερδών του 1984 με την ακόλουθη κλίμακωση: κέρδη μέχρι 500.000 δρχ. θα έχουν εισφορά 3%, το τμήμα των κερδών από 500.000 - 1 εκατ. δρχ. θα έχει εισφορά 5%, το τμήμα των κερδών από 1 εκατ. δρχ. - 2 εκατ. δρχ. θα έχει εισφορά 7% και το τμήμα των κερδών πάνω από 2 εκατ. δρχ. 10%.

Από την κλίμακα αυτή προκύπτει ότι έμπορος, διομήχανος, βιοτέχνης, ελεύθερος επαγγελματίας με κέρδη 1,5 εκατ. δρχ. τον χρόνο θα κληθεί να πληρώσει έκτακτη εισφορά 75.000 δρχ.

Σχετικά με τους αγρότες, ο κ. Σημίτης τόνισε ότι η υποτίμηση της «πράσινης δραχμής» που καθορίζει τις τιμές αγροτικών προϊόντων στην ΕΟΚ θα υποτιμήσει λιγότερο από τη χρηματιστηριακή αξία, με αποτέλεσμα οι αυξήσεις τιμών των αγροτικών προϊόντων να μην υπερβαίνουν τον αναμενόμενο ρυθμό πληθωρισμού.

Επίσης θα ελέγχονται αυστηρά οι αγρότες με εισόδημα πάνω από 3 εκατ. δρχ. Το όριο των 3 εκατ. δρχ. έχει οριστεί, γιατί αγροτική οικογένεια με δύο παιδιά, οφείλει ελάχιστο φόρο εάν έχει εισόδημα μέχρι τρία εκατ. τον χρόνο. Στοιχεία για τα εισοδήματα των αγροτών, τόνισε ο κ. Σημίτης, θα αναζητηθούν στο υπουργείο Γεωργίας όπου καταγράφονται οι επιδοτήσεις και στην Αγροτική Τράπεζα που δίνει τα δάνεια.

Η υποτίμηση της δραχμής

Στη συμπίεση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών αποδίδει η υποτίμηση που αναμένεται ότι θα ενισχύσει τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων και την υποκατάσταση των εισαγωγών, καθώς και η καθιέρωση υποχρεωτικών προκαταβολών για ένα εξάμηνο ανάλογα με την αξία και το είδος των εισαγόμενων προϊόντων.

Η υποχρεωτική κατάθεση προκαταβολών, συνέχισε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας, θα διαρκεί όσο το απαιτεί η κατάσταση του ισοζυγίου.

Στόχος της κυβέρνησης είναι το έλλειμμα του ισοζυγίου να μειωθεί σε 1,6 δισ. δολ. από 2,8 δισ. που υπολογίζεται για το 1985. Με τα μέτρα αυτά υπολογίζεται ότι στο τέλος του 1986 το έλλειμμα του ισοζυγίου θα είναι 2 δισ. δολ.

Οι διευθετήσεις που αφορούν τις εισαγωγές, αποτελούν αντικείμενο διαβουλεύσεων με την ΕΟΚ, ενώ για την υποτίμηση ενημερώθηκε ο πρόεδρος της Επιτροπής της ΕΟΚ κ. Ζ. Ντελόρ λίγο πριν ανακοινωθεί.

Απαντώντας σε ερώτηση, αν θα συνεχιστεί η πολιτική της διολίσθησης της δραχμής, ο κ. Σημίτης τόνισε ότι αυτό εξαρτάται από την πορεία της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, σημειώνοντας ότι «εάν υπάρξει θα είναι μικρή».

Τα επιτόκια

Σχετικά με τα τραπεζικά επιτόκια, πρόκειται να μειωθεί η επιδότηση των επιτοκίων καταθέσεων, ενώ καθορίζεται νέο κατώτερο όριο στα επιτόκια δρασχυπρόθεσμων χορηγήσεων.

Σήμερα οι καταθέσεις στον Αγροτική Τράπεζα αποδίδουν επιτόκιο κατά 0,25% και στο Ταχυδρομικό Ταμειτήριο κατά 0,50% περισσότερο από τις άλλες τράπεζες. Η διαφορά αυτή αποτελεί επιδότηση του Δημοσίου και θα καταργηθεί, συνεπώς όλα τα τραπεζικά ιδρύματα θα παρέχουν το ίδιο επιτόκιο.

Επίσης θα αυξηθούν σε 16% τα επιτόκια χορηγήσεων όλων των δρασχυπρόθεσμων δανείων, που είναι σήμερα μικρότερα από το επιτόκιο καταθέσεων δανείων που είναι σήμερα μικρότερα από το επιτόκιο καταθέσεων (15%), ώστε να μη γίνεται κερδοσκοπία με την κατάθεση των δανείων σε λογαριασμούς ταμειτηρίου. Πρόκειται κυρίως για τα καλλιεργητικά δάνεια που χορηγούνται στους αγρότες με 13%, τους συνεταιρισμούς με 12,25% και στις ενώσεις συνεταιρισμών με 12%.

Παράλληλα προωθείται η σταδιακή κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών που ισχύουν για συγκεκριμένες κατηγορίες φορολογούμενων.

Αναφερόμενος στο δάνειο από την ΕΟΚ, ο κ. Σημίτης είπε ότι δεν έχει ζητηθεί προς τον παρόν κανένα δάνειο.

ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΔΩΣΟΥΝ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΟΥΝ ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ

Τα νέα μέτρα να συμπληρωθούν από ολοκληρωμένο πρόγραμμα

Ανάλυση του καθηγητή
Αδαμάντιου Πεπελάση

ΤΑ ΜΕΤΡΑ που εξήγγειλε ο Πρωθυπουργός και περιέγραψε ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας σφραγίζουν το κλείσιμο μιας μακράς περιόδου στην ιστορία της ελληνικής οικονομίας και ίσως προαγγέλλουν μια νέα φάση στην πορεία της. Μια φάση που ενδεχομένως θα χαρακτηρίζεται από περισσότερο ορθολογισμό στην οργάνωση της οικονομίας μας και από περισσότερο πολιτικό θάρρος για την αντιμετώπιση όλων όσων χρειάζονται για την ομαλή εξέλιξη της και την ταχύτερη ανάπτυξή της.

Η ελληνική οικονομία έχει περιέλθει σε μια κατάσταση γεμάτη από αδιέξοδα και αντιφάσεις. Το πώς και το γιατί έχει εξηγηθεί πολλές φορές από τις στήλες του «Βήματος» και δεν χρειάζεται σήμερα να αναλύσουμε και πάλι αίτια και πολιτικές. Οι ευθύνες έχουν καταλογιστεί ήδη.

Είναι χρήσιμο όμως να επαναλάβουμε ότι από τις αρχές της περασμένης δεκαετίας κιόλας η ελληνική οικονομία άρχισε να προετοιμάζει τις συνθήκες για την τρομερή της περιδίληση. Όταν η επιχειρηματική μας τάξη δεν μπόρεσε ούτε θέλησε να αντιληφθεί τις μεγάλες τεχνολογικές και οικονομικές αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία. Όταν, ιδιαίτερα, δεν επιχείρησε να προσαρμοστεί στις νέες ανταγωνιστικές συνθήκες που δημιουργούσε η εμφάνιση των νέων βιομηχανικών χωρών, και έτσι δεν συνέβαλε στην αναδιάρθρωση της ελληνικής παραγωγής στις νέες αυτές καταστάσεις στον παγκόσμιο χώρο. Με αποτέλεσμα η ελληνική παραγωγή να μην μπορεί να παρακολουθήσει τη μεταβαλλόμενη ζήτηση για διάφορα προϊόντα, και στο εξωτερικό αλλά και στη δική μας εσωτερική αγορά. Ήταν επομένως φανερό από τότε, σ' όποιον ήθελε να δει χωρίς προκατάληψη, ότι η ελληνική οικονομία θα είχε δύσκολες μέρες να αντιμετωπίσει.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ είχε παλαιότερα ορθώς διαπιστώσει την άμεση ανάγκη για αναπροσαρμογή της παραγωγικής δομής στις νέες παγκόσμιες και εσωτερικές συνθήκες. Προτίμησε όμως να στραφεί κατά κύριο λόγο σε μια αναδιανεμητική και κοινωνική πολιτική, στη διευρύνση του κοινωνικού κράτους. Αυτά όμως όλα από τη φύση των πραγμάτων και τη βαθύτητα δυσπραγία της οικονομίας μας είχαν τα όρια τους. Και τα όρια αυτά είναι αδύνατο να ξεπεραστούν χωρίς δυσανάλογα μεγάλο οικονομικό κόστος και χωρίς υποθήκευση του μέλλοντος της οικονομίας.

ΕΦΘΑΣΕ, λοιπόν, η στιγμή που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε την ωμή πραγματικότητα. Μια πραγματικότητα που δεν επιτρέπει για πάντα σε μια κοινωνία να καταναλώνει περισσότερα απ' όσα παράγει. Βέβαια η επίσημη οικονομική μας πολιτική, τουλάχιστον από το '77 και μετά και μέχρι σήμερα, συντήρησε αυτή την ανισορροπία στο εθνικό μας ισοζύγιο και τα μεγάλα και διευρυνόμενα ελλείμματα στον δημόσιο τομέα. Το έλλειμμα αυτό, όπως ευθαρσώς τόνισε ο κ. Σημίτης κατά την εξαγγελία των μέτρων, έφθασε πια το επικίνδυνο επίπεδο του 18% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος!

ΤΑ ΝΕΑ μέτρα αποσκοπούν κυρίως στον περιορισμό της ζήτησης, που με τη σειρά της θα τείνει να διορθώσει την ανισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών και τον πληθωρισμό. Τους δύο πιο ανελέητους περιοριστικούς παράγοντες που εμποδίζουν τη σταθεροποίηση της οικονομίας και την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Η υποτίμηση της δραχμής κατά 15% είναι μια δύσκολη υπόθεση που για να αποδώσει θετικά αποτελέσματα θα χρειασθεί να συνοδεύεται από άλλα μέτρα και από άλλες εξελίξεις που να συμπληρώνουν παρά να αναιρούν τις επιπτώσεις της.

Με την υποτίμηση όλες οι εισαγωγές μας γίνονται ακριβότερες για τον έλληνα καταναλωτή και την ελληνίδα νοικοκυρά. Αυτό, πρώτον, σημαίνει πως για ορισμένα είδη η ζήτηση μας θα περιορισθεί, και, δεύτερο, για άλλα είδη η ζήτησή μας θα στραφεί προς την εσωτερική αγορά. Δηλαδή ή θα δεχθούμε πια να καταναλώνουμε παρόμοια αλλά ντόπια προϊόντα ή θα στραφούμε σε υποκατάστατα εγχώρια παραγωγής. Για να τονωθεί όμως έτσι η εγχώρια δραστηριότητα θα χρειασθεί η ελληνική βιομηχανία ή άλλοι κλάδοι να είναι σε θέση να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση, να την καλύψουν όμως κατά τρόπο ανταγωνιστικό.

Μ' άλλα λόγια πώς θα μπορέσουμε τώρα αμέσως, χωρίς καν άλλους τεχνολογικούς εκσυγχρονισμούς που παίρνουν καιρό, να συμπίεσουμε ή να κρατήσουμε το κόστος μας σε επίπεδα που θα διευρύνουν την ανταγωνιστικότητά μας και θα διευκολύνουν την ικανοποίηση της εσωτερικής ζήτησης με τα προϊόντα της δικής μας παραγωγής; Κι αυτό δεν είναι εύκολο κι αυτόματο;

Εδώ είναι που χρειάζονται όλα τα άλλα μέτρα που θα «συμπαρασταθούν» στην υποτίμηση για ν' αποδώσει. Και δεν είναι εύκολο γιατί από την άλλη πλευρά η υποτίμηση, στο μέτρο που γίνεται ένας μίαντας για τη μεταφορά πληθωριστικών πιέσεων, μπορεί να διευρύνει το κόστος παραγωγής σε βαθμό που να εξουδετερώνει την ευκαιρία για αύξηση της ανταγωνιστικότητας και αύξηση της παραγωγής μας.

ΔΥΟ είναι, λοιπόν, τα σημεία δοκιμασίας που κρίνουν την επιτυχία ή όχι αυτής της επώδυνης διαδρομής, της υποτίμησης: κόστος και πληθωρισμός, δύο αλληλένδετα στοιχεία: πώς αυτά μπορούν να συγκρατηθούν και να ελεγχθούν; Από τον βαθμό της συγκράτησής τους θα καθορισθεί και η επιτυχία της άλλης πλευράς της υποτίμησης που είναι οι επιπτώσεις της στις εξαγωγές μας. Αυτές με την υποτίμηση γίνονται αυτόματα φθηνότερες, ελκυστικότερες.

Για να πραγματοποιηθεί όμως άμεση αύξηση των εξαγωγών μας θα απαιτηθεί η άμεση, ενέλικτη πρόσφαρη αντίδραση της ελληνικής παραγωγής.

Πόσο γρήγορα και πόσο αποτελεσματικά θα αντιδράσει η ελληνική βιομηχανία; Πόσο γρήγορα μπορούν τα εμπορικά μας κανάλια να εκμεταλλευθούν τις νέες πιο ευνοϊκές προοπτικές και την τεχνική αύξηση της ανταγωνιστικότητάς μας; Είναι σε θέση η επιχειρηματική μας τάξη να αρπάξει τις νέες ευκαιρίες; Θα ακολουθήσουν όμως και τ' άλλα συμπληρωματικά μέτρα γρήγορα και στο σύνολό τους έτσι ώστε να αποδώσει η υποτίμηση;

Η εμπειρία και από τις δικές μας υποτιμήσεις αλλά και από την παγκόσμια οικονομία είναι ότι τα πιθανά θετικά αποτελέσματα μιας υποτίμησης φαίνονται μέσα στους πρώτους λίγους μήνες. Αν όχι, τότε η υποτίμηση ήταν μια ακόμα χαμένη ευκαιρία.

Ο ΤΡΟΠΟΣ με τον οποίο η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει την ΑΤΑ, όσο σκληρός και αν φαίνεται, είναι η επώδυνη διαδρομή που αναπόφευκτα πρέπει να ακολουθήσουμε.

Η περιοριστική της ΑΤΑ και ο έλεγχος στα εισοδήματα είναι ο πιο άμεσος, αν όχι η μοναδική, μέθοδος τη στιγμή αυτή, για να

περιορισθεί η ζήτηση, για να περιορισθεί η ανισορροπία ανάμεσα σ' αυτά που παράγουμε και σ' αυτά που καταναλώνουμε, να ελεγχθεί έτσι ο πληθωρισμός, και να συγκρατηθεί η αύξηση στο κόστος παραγωγής, που παρ'όλη την ανταγωνιστικότητά μας. Αν η ΑΤΑ συνεχιζόταν με την παλιά της μορφή, τότε θα ήταν περισσό λάδι στη φωτιά του πληθωρισμού, στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα στον δρόμο της δανειακής εξάρτησης από ξένους, κ.λπ., κ.λπ.

Αν ο πληθωρισμός μας ελεγχθεί πιο αποτελεσματικά, αν το κόστος παραγωγής συγκρατηθεί, αν η υποτίμηση πετύχει, αν οι εξαγωγές μας αυξηθούν, τότε θα ανοίξει ο δρόμος για τη μείωση της ανεργίας, την αναπροσαρμογή της παραγωγής μας στα σημερινά δεδομένα, την πραγματική αύξηση των εισοδημάτων μας και την εφαρμογή μιας αληθινά δίκαιης κοινωνικής και σοσιαλιστικής πολιτικής.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ που εξήγγειλε προχθές η Κυβέρνηση για να αποδώσουν δρασχυρόνια και να προετοιμάσουν το έδαφος για τη σταθεροποίηση, εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη της εθνικής μας οικονομίας, θα πρέπει χωρίς χρονοτριβή να συμπληρωθούν από άλλα. Από ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την προσαρμογή της οικονομίας στις νέες συνθήκες και από ένα συγκεκριμένο συνεπές πλέγμα μέτρων για την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, την παραγωγική ανάπτυξη και τη δημιουργία πνεύματος αισιοδοξίας, εμπιστοσύνης και αυτοπεποίθησης ότι θα τα γδάλουμε πέρα. Δεν υπάρχουν περιθώρια για χάσιμο χρόνου. Η Κυβέρνηση έδειξε και πολιτική τόλμη και πολιτική αρετή με τα μέτρα της Παρασκευής. Ας συνεχίσει έτσι και ας ολοκληρώσει την προσπάθεια. Αλλιώς θα πληρώσουμε όλο αυτό το μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό κόστος χωρίς αποτέλεσμα.

ΤΙΜΕΣ ΞΕΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ

	1981	Μέσος 1982	ετήσιος 1983	ρυθμός 1984	1985 11 Οκτ.	1985* Νέες ισот.
Δολάριο ΗΠΑ	55,575	67,009	88,328	113,051	134,599	158,289
Μάρκο Δ. Γερμαν.	24,588	27,596	34,586	39,704	50,793	59,541
Φράγκο γαλλικό	10,242	10,204	11,615	12,933	16,663	19,508
Λίρα Αγγλίας	112,075	116,986	133,718	150,347	190,458	222,951
Φράγκο ελβετικό	28,342	32,999	42,084	48,095	61,790	72,610
Φράγκο βελγικό	1,497	—	1,729	1,956	2,490	2,904
Φιορίνι Ολλανδ.	22,291	25,092	31,013	35,225	45,091	52,816
Λιρέτα Ιταλίας (για 100 μονάδες)	4,900	4,953	5,821	6,432	7,520	8,817
Κορόνα Δανίας	7,81	8,039	9,663	10,913	14,015	16,420
Δολάριο Αυστραλίας	63,794	67,874	79,691	99,057	94,488	111,436
Γιέν για 100 μονάδες	25,218	26,936	37,237	47,509	62,670	73,649

*Οι τιμές αυτές καθορίστηκαν με δελτίο της Τραπεζής της Ελλάδος, που ισχύει από το βράδυ της Παρασκευής